

Alt í lagi.

Í tí nýggja blaðinum »14. september«, stóð samrøða, sum blaðið hevði havt Chr. Matras dr. phil., sum er komin upp til Føroyar ymisk ørindi. Chr. Matras fanst at menturstandinum í landinum og helt, at hann hevði ikki fylgst við tí peningaliga framburðinum.

Henda atfinning man hava elvt »Dimmalætting«, ið ikki altíð er so blíð við hesar, sum koma úr Keypmannahavn (Gudmund Brun), at taka til orða og átala slíkar ábreiðslur. Hesir, sum eru búnaðir í andans templi í Keypmannahavn og eru uppvandir í fögurum listarverkum, skuldu koma higar upp til okkara, sum vaða í saltlakanum og ganga undir tilverðunar tungu byrðum, við upplyftandi sang, verið ein Aakjær: »Jeg bærer med Smil min Byrde og drager med Sang mit Læs« »lært os at ænse Livets Smil...«.

Men ak! Teir eru somu materialistarnir, sum vit við saltlakanum. Teirra kulturtos »fjalir« bert eitt lágt kroppsligt ynski um ein stóran og tungan peningapung, ein góðan og djúpan lenistól og so sjálvandi á ellisárum eina góða og ríkliga pensión.

Eg skal ikki siga nakran dóm um hefta »kulturtos«. Bara loyvi eg mær at siga, at eg haldi meg minnst, at »Dimmalætting«, tá ið hon undir krignum skifti orð við Knút, sum rýmdi av landinum og fór til stóra Knút at buggva, plægdi í hvössum orðum at átala dansin hjá vissum Føroyingum rundan um gullkálvin. Men nú kanska hon sjálf er farin uppi dansin.

Kallur.

Fimtiparturin av Føroyum liggur við einum lækna.

Í Suðuroy er bert ein lækni í lótni, fylkislækni á Tvøroyri. Læknin í Vági hevði søkt burtur, og tá ið hann kom niður til Danmarkar feriu, stóð plássið opið fyri honum.

Tað er skiljandi, at tað er ikki í komast út fyri hjá einum lækna, og tað má tykjast at vera lögið at læknatrotið mest skal sýna seg fyri eini oyggj í Føroyum. Aðrastaðnis hoyrist ikki frá slíkum víðurskiptum.

Soleiðis hevur eisini verið víðvikjandi prestum. Ein prestur er fyri alla oyuna, og einki hoyrist um, at annar prestur kemur.

Man ætlanin vera, at Suður-oyggin skal biðja eftir embættissetan til mennir í Keypmannahavn eru lidnir at tingat um stjórnarmálið.

Uttanifrá.

Amerikanski presidenturin, Trumann, helt røðu og segði, at smálandini gjördu, at Hitler kom til slíkt vald. Tey orkaðu ikki at mótstanda honum, og so fekk hann fastar fótur í teimum. Amerika sum sterk fjóð má stímbra smáland at standa móti álopsmanni. Sum demokratisk verja má tí eisini Amerika hava sterkan her, herflota og loftvápna.

Amerikanskur herflotapartur ætlar at vitja norð-europæisk höv. Hann skal leggja at landi í teimum trimum norðlendsku hövuðsstöðunum. Summi skip skulu vitja Oslo, onnur Stockholm og í triðja lagi Keypmannahavn.

Russiskt tíðarskrift sigur, at Ongland kann ikki tæna tveimum harrum. Teir kunna ikki tæna bæði demokratiumum, heimsfriðinum og so eisini amerikanskari »imperialismu«. Teir kunna hava gott lag við Rusland og víðurskipti teirra til Amerika kunna vera fíggjarlig og handlandi.

Uttanríkisráðharri USA Marshall biðjur kongressina góðkenna uppskot til Sameindu Statir Europu innanfyri Sameindu Tjóðirnar.

Stjórnarkreppa er í Ungarn. Sendimenn hava sagt seg frá sum mótmæli móti tí, ið hent er. Ongland hevur biðið Rusland um upplýsingar, men Rusland sigur, at Ongland hevur blandað seg upp í víðurskiptini. Amerika hevur sent mótmælis-skriv til russiska formannin fyri kontrolráðnum í Ungarn og vil hava sakina lagda fyri Sameindu Tjóðirnar. Rusland verður lagt undir at ætla at beina fyri demokratiskum stýri í Ungarn og fáa kommunistiskt einaræði í landinum.

Russiska blaðið »Pravda« sigur, at bæði Ongland og Amerika styðja Franco-Spaniu. Vápna herin og knýta fast handis-samband við Spaniu.

Danskur professari Rasmussen sigur, at um try ári kann kreft lekjast við atomum.

Amerikanski uttanríkismálaráðharri, Marshall, hevur sett plan fram um, at Europa skal arbeiða út eitt fullfíggjað uppskot víðvikjandi tí uppbygging, ið er fyri neyðini. So skal USA koma til hjálpar við peningi. Rusland skal vera uppi í. Ongland skal standa fyri hesum starvi.

Enski uttanríkismálaráðharrin Bevin, fór til at tosa við franska uttanríkisráðharran, Bidault, í

Paris um nevnda mál. Teir eru samdir at bjóða Ruslandi við, so skal tað leggjast fram fyri eina nevnd, ið kanna skal málið út í æsir og leggja uppskot fram.

Danski umboðsmaðurin í Washington, Kaufmann, hevur tosað við amerikanska uttanríkisráðharran, Marshall, um Grønland.

Marshall sigur, at Grønlands-sáttmálin frá 1941 skal endurnýggjast og broytast. Hann skal tryggja Danmark yvirræði á Grønlandi, og eisini tryggja U.S.A. tey rættindi á Grønlandi, sum verju tess treingir.

At skifta nøvn.

Mær hevur altíð dáma væl blandingsbreyðini hjá Frans. Tá ið eg havi vitjað til Havnar, so hevur altíð Marsanna, konan, biðið meg keypa eitt heim aftur við. Tað hevur verið forkunnugt at smakka bakarans breyð upp í millum.

Eg siggi nú í bløðunum, at tey hava fingið nýtt navn. Eg veit ikki, um tey verða betri fyri tað. Marsonnu dámdi so væl hetta nýggja navnið, tey hövdu fingið, hon helt tað ljóðaði so væl smakkandi.

Jú, eg veit, at tað er síður nú at skifta nøvn. Konuni hevði best dámt, at vit finga annað navn. Men í tí havi eg sagt nei. Eg vil hava mitt gamla navn so leingi eg livi. Hesi keyptu növnini ljóða mær keið og ikki sum növn: hav, fjóll, jarn og hvørt av sinum, eins og skuldi tað verið trolarar.

— Men tað vóru blandingsbreyðini. — Per, grannin, sum er vorðin slíkur málmaður, síðan sonurin fór í studentaskúla, helt navnið var frálíkt.

BÓKAPRENT

TELF. 413

MASKIN- OG HONDSETING

Vit hava fleiri stór-arbeiði í gerð og kunnu tí ikki taka nakra størri prenting á okkum í løtuni, men okkara nútímsans prentsmiðja kann altíð greiða alt SMÁP-RENT skjótt og vakurt úr hondum

Grón var gamalt føroyskt orð og merkti breyð. Eg eri ikki nakar málmaður, men eg kenni orðið grón og veit at tað merkir mjól mat; men ymiskt er mjólslagið, og ymisk eru breyðini. Breyð hava nú itíð breyð altíð. Eg haldi hatta vera eitt tungfört orð, og mær dámar ikki at siga tað. Onnur növn vóru. Og skuldi eitt frámerki verið á breyðunum, so kundu tey itu krúnubreyð ella aðalbreyð. Breyðini, vilja sjálvandi tey hjá Frans halda, eru útvald, og so kundu tey itu krúnubreyð ella aðalbreyð. Ti eg veit ikki betur, enn tey eru blandað, rugur og hveiti saman. Og blandingur er eisini føroyskt orð. Eg haldi tað vera undarligt hjá havnafólki at koma og biðja um »eitt ljósa-grón«, tá ið tey keypa breyð.

Eg havi ikki stundir at skriva meira. Nú segði eitt, at ein hóna var í veltuni og so má eg út. »Eingin fær frið longur enn granni vil«, sigur orðatakið. Men kanska tit frætta nýkur orð frá mær aftur seinri, tá havi eg kanska eisini smakkað ljósa-grónið.

Fridrikur.

FØROYSK

grensápa

er iann besta

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrúgv

Tlf. 443